

Pensiile - o problemă socială în România anului 2022

Actualul sistem de pensii din România este, de fapt, o problemă socială de anvergură, atât din perspectivă economică, a nivelului de trai, dar mai ales din perspectiva justiției sociale.

Actualul sistem a creat o prăpastie între pensionarii "normali" care, după zeci de ani de muncă se văd în situația de a nu avea posibilitatea unui trai decent și cei care primesc pensii speciale (i-am putea numi "speciali"?), care deși au fost în activitate un număr mult mai mic de ani, primesc drept pensie sume foarte mari, uneori uriașe și de cele mai multe ori nejustificate prin contributivitate.

În societate este vizibil un puternic curent de opinie împotriva pensiilor speciale, acestea fiind considerate o problemă atât de către pensionarii "normali", cât și de către persoanele active, care văd din ce în ce mai îndepărtată perspectiva unei vieți decente după retragerea din activitate.

Situația economică globală actuală, generată de criza Covid-19, de războiul din Ucraina și de creșterile masive de prețuri la combustibili la nivel global nu sunt de natură a crea speranțe pentru un viitor mai bun.

La o scurtă analiză vedem că actualul sistem de pensii (care înglobează așa-zisele pensii speciale) este un exemplu perfect de problemă socială: este incompatibil cu valorile unui număr semnificativ de persoane, acestea considerând că se impun una sau mai multe acțiuni pentru modificarea acestei situații.

Din perspectiva unui pensionar obișnuit acest sistem este incorect din două puncte de

vedere. În primul rând este frustrant să vezi că după ani mulți de muncă te afli într-o situație economică precară: îți achiți cu greutate facturile la utilități, nu ai bani pentru medicamente, alimentele se scumpesc pe zi ce trece și nu îți permiți anumite produse sau ești silit să cumperi doar produse ieftine dar de proastă calitate (de ce în România este înfloritor comerțul cu haine second-hand?).

În al doilea rând este problema atentatului la simțul nostru moral și etic.

Cum poate fi corect și echitabil ca cineva care a lucrat 40-45 de ani și a ieșit din activitate la 65 de ani să aibă o viață sub sau puțin peste pragul sărăciei, iar cineva care a lucrat 15-20 de ani și a ieșit din activitate la 50 de ani să-și poată permite un trai abundent și lipsit de orice grijă? Da, există diferențe de studii, pregătire profesională, competențe, natura muncii, etc. Dar acestea nu justifică *în totalitate* diferențele foarte mari dintre pensii.

Cauzele acestei probleme sociale sunt multiple:

-așezarea sistemului de pensii pe un fundament greșit;

-nerespectarea principiului contributivității pentru unele categorii de pensii;

-erori de legislație - spre exemplu, mii de persoane ajunse la vârsta pensionării au aflat cu surprindere că nu pot beneficia de pensie sau pensia lor este foarte mică, deoarece, deși au lucrat efectiv 10-12 ore pe zi, documentele de salarizare au fost întocmite pentru doar două, patru sau șase ore pe zi. Acest lucru a fost posibil din cauza legislației permissive sau echivoce, interpretabile, precum și a sancțiunilor prea blânde dispuse împotriva angajatorilor abuzivi.

-corupție (adoptarea unor măsuri legislative prin care s-au acordat anumite privilegii unor categorii sociale, pentru a câștiga bunăvoința (sau voturile) acestora).

Consecințele inechităților din sistemul românesc de pensii sunt și ele multiple:

-erodarea încrederii populației în guvern și în instituțiile statului;

-producerea unui clivaj între diferitele straturi și categorii sociale;

-scăderea dramatică a nivelului de trai (aceasta la rândul său având o serie de consecințe negative majore asupra vieții economice a întregii societăți: scăderea natalității, creșterea imigrației, creșterea ratei abandonului școlar și multe altele).

Deși soluțiile pentru înlăturarea inechităților din sistemul de pensii necesită adesea voință politică și soluții creative din partea guvernelor și a societăților, rezolvarea acestei probleme sociale poate fi realizată prin acțiuni comune și colective între diferitele nivele de guvernare și organizațiile sociale neguvernamentale - sindicate, uniuni ale pensionarilor, alte organizații.

Rezolvarea acestei probleme sociale se poate face printr-o serie de măsuri, cum ar fi:

-amendarea sau rescrierea legislației în domeniul muncii și a sistemului de pensii;

-înăsprirea sancțiunilor pentru angajatorii care eludează legea și nu respectă legislația în domeniul muncii (munca la negru) ;

-respectarea principiilor de echitate în stabilirea pensiilor, pe baza contributivității;

-eliminarea excepțiilor și a privilegiilor;

-introducerea unor noi scheme de calcul, astfel încât să fie eliminate diferențele nejustificat de mari între diferite categorii de pensii;

-introducerea de taxe și/sau impozite prin care să fie reduse pensiile nejustificat de mari.

Pe plan internațional există unele studii care arată că, din cauza tensiunilor sociale acumulate în perioada pandemiei, a crescut nivelul de agresivitate al populației în raport cu funcționarii din instituțiile publice, cei din transporturi, din comerț, cu medicii, în general cu cei care lucrează cu publicul. Aceasta este dezvoltarea unei probleme sociale care nu este rezolvată la timp, putând duce la dezordine, haos, manifestări sociale de amploare, cu urmări impredictibile.

Ignorarea de către clasa politică românească a problemei sociale reprezentată de sistemul actual de pensii ar însemna nu numai o lipsă totală de respect față de cetățenii acestei țări, ci și o lipsă acută de viziune privind viitorul economic, politic, dar mai ales social al României.

Material realizat de Isabela Anca Tucanu